

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de
Coloniae Agrippinae, 1689

In Feriam Eandem Quartam Vel In Quintam post Dominicam Passionis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56368](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56368)

FERIA QVARTA vel QVINTA.

DOMINICÆ PASSIONIS:
CONCIO QUARTA.
DE PRÆDESTINATIONE.

Vocatio Prædestinatorum, in exemplo Magdalenæ.

Oves mea vocem meam audiunt. Ioan. 10.

IN Christo Domino duæ sunt Naturæ; una visibilis, alia invisibilis, secundum ejus nomen, Emmanuel, *Nobiscum Deus*. Visibilis fuit natura humana, de qua dictum est, *Verbum caro factum est*: Item, *Post hæc in terris visus est, & cum hominibus conversatus est*: Invisibilis fuit natura divina, *Deum enim nemo vidit unquam*. Et ratione hujus duplicis status Christus duplicis generis miracula perpetravit, alia visibilia, alia invisibilia. Ex visibilibus omnium maximum fuit suscitatio Lazari ad preces & lachrymas Magdalenæ: ex invisibilibus, omnium maximum, cum eam convertit. Nobis de ultimo est sermo. Sed quia ad ejusdem lachrymas totum gratiæ fuit, nihil de illo sine gratiâ dicere possumus, AVE MARIA.

IN Evangelio de Christi ovibus proposito, & nuper à nobis exposito omnem Prædestinationis doctrinam agnovimus, quam omnem ad quatuor capita reduximus. De pri-

mo tribus Concionibus diximus: nimirum de discretionem Electorum à Reprobis, nihilque esse aliud ostendimus nisi majorē quendam, & specialem erga nonnullos, amorem Dei, quò quibusdam vult magis gloriam quam aliis, unde illis majora & meliora præparat dona, quibus certissime liberantur: addidi autem istam separationem perfici atque compleri liberâ hominum voluntate, & cooperatione, qui se etiam per bonum gratiæ usum separant, sed consummari in extremo judicio per ultimam Iudicis sententiam, quæ suum habet effectum Matth. 25. *Et ibunt hi in supplicium aeternum, iusti autem in vitam aeternam*: ex quo inferitur: Igitur alii sunt oves, alii non sunt oves: *Vos non estis de ovibus meis* & Matth. 25. *Et separabit eos ab invicem sicut pastor segregat oves ab hædis, & statuet oves quidem à dextris suis: hædos autem à sinistris*: De quâ re nihil amplius nobis dicendum est.

Alterum quod Deus agit circa prædestinatos, supra reprobos, illud est, quod eos ita vocat ut audiant: neque enim omnes eodem modo vocat: siquidem ait Iudæis, *Loquor vobis & non creditis*, Et postea, *Sed vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis: oves mea vocem meam audiunt.*

Primum itaque quod Deus operatur extra se in prædestinatis, est Vocatio, secundum illud Apostoli, *quos autem prædestinavit, hos & vocavit*: In quo apparet summa Dei providentia, & cura circa Prædestinatos quos vocat, etiam modis extraordinariis, & per miracula, quando viæ ordinariæ non supererunt: uti passim legimus in Historiis & Vitis Sanctorum.

In eâ autem Vocatione hæc spectanda sunt:
I. *Necessitas*: quod ipsa Evangelii verba significant, quando dicitur, *Oves mea vocem meam audiunt*: significatur enim ipsam prius loqui, seu prius ad oves se convertere: Si enim Pastor non se convertisset ad oves, si non vocasset, nunquam oves sequitur essent Pastorem, immò nec adesse novissent: gratia enim homines prævenit: Neque tantum id intelligendum est de vocatione externa, de qua loquitur Apostolus ad Rom. 10. *Quomodo credent ei, quem non audierunt? quomodo autem audient sine predicante? quomodo autem predicabunt, nisi mittantur: sicut scriptum est, quàm speciosi pedes Evangelizantium pacem, evangelizantium bona*: sed etiam de vocatione interna: pergit enim, *sed non omnes obediunt Evangelio: Isaias enim dicit, Domine, quis credidit auditui nostro: cujus effectus causam notat Christus, Ioan. 8. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis*: Et ipse Ioannes cap. 12. *Propterea non poterant credere quia iterum dixit Isaias: excacavit oculos eorum, & induravit cor eorum*: Itaque sic Christus loquitur Ioan. 6. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum*: Certè quilibet sua sponte errare potest, atque à Deo discedere; Erravi,

sicut ovis quæ perit, sed nemo venire, ac redire protest, nisi Pater traxerit eum. In quo Ioannis loco duo advertit S. Hieronymus, dialogo adversus Pelag. lib. 3. ubi hæc habet: *Quando dicit, Nemo venire potest ad me, frangit superbiam & arbitrii libertatem: quod etiã si velit ad Christum pergere, nisi fiat illud, quod sequitur, Nisi Pater qui misit me traxerit eum, ne quicquam cupiat, & frustra nitatur: Simul & hoc animadvertendum, quod qui trahitur, non sponte currit, sed aut detrectans, & tardus, aut invitatus adducitur. Hæc ille. Duo significat: 1. impossibile esse ut per se veniat: 2. magnam in dispositionem habere & tarditatem ad veniendum. Idem Christus suis discipulis significavit, scilicet illos nihil posse sine eius auxilio: *Sine me nihil potestis facere*: non dixit, ait Augustinus, nihil magnum potestis sed nihil omninò, neque parvum, neque magnum: licet, non dixit facile non potestis, sed omninò negavit illos quidquam posse: Unde hujus dependentiæ similitudinem affert apud Ioan. 9. *Sicut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis*: quibus & aliis locis penè innumeris, colligunt Patres necessitatem gratiæ ad omnia opera bona, sed præcipuè ad conversionem.*

Vide exemplum in signe in Magdalena, cuius erit oves varios & miserabilem statum uno verbo completitur Scriptura Lucæ 7. *Et ecce Mulier quæ erat in civitate peccatrix, quæ vox, ex usu antiquorum famolam mulierem significat: Chrysol. ser. 93. Non peccatrix solam, sed totius civitatis facta fuerat ipsa peccatum. Quid hic memorem minora peccata, Vanitatem, Superbiam, animi levitatem, Inconstantiam, Impudentiam, nihil in vita, nihil in moribus, nihil in oculis, nihil in totius corporis compositione moderatum: quantum illud est in summis sceleribus fuisse projectissimam: quod vox illa significat *Mulier in civitate peccatrix*: Quid quod non sibi soli nocuit sed*

passim omnibus? *mulier in civitate peccatrix, id est, cuius erat scandalum publicum. Sed quantum illud est, quod omnia virtutum termina in ea erant extincta, pudor, timor, spes, amor, honestatis: immo prima principia; nempe respectus Dei, eius amor, cogitatio de ipso? Quin & ea omnia contraria, incogitantia, præcipitatio, amor sui, æternitatis oblivio, amor sæculi? hæc enim omnia miserabilem hunc statum comitantur. Quid ei virtutem proponas & honesti speciem, quam odit, & versatur? Quid futurum iudicium, quid pœnas Inferni, quid æternitatem proponas, cum in ea sit earum omnium rerum oblivio? Atque inde iudicia, num per se ipsa redire potuisset. Itaque opus fuit, ut à Deo potentissimè vocaretur, quod Christus summa erga eam usus misericordia præstitit. Quare de ea dicitur *ut cognovit quod accubisset in domo Pharisæi, &c.* Non tantum exterius fuit admonita, sed potissimum interius. Vnde S. Gregor homil. 13. Quid miramur, fratres, Mariam venientem, an Dominum suscipientem? suscipientem dicam, an trahentem ipse per misericordiam traxit intus, qui per mansuetudinem suscepit foris. Necesse itaque fuit, ut Christus eam absentem gratia sua sollicitaret, ac præveniret. Nempe ut ovis errabat, stolidum animal, quod semper progrediendo & pascendo recedit à Pastore: unde oves, Græci *προβατα* nuncuparunt, *ἐπὶ τῆς προβατῶν* à progrediendo: & ideo opus fuit ut Pastor requireret.*

Hinc igitur patet Vocationis necessitas. Et hæc omnium respectu locum habet, tam Electorum quam Reproborum, dicente Apostolo, *Quod omnes indigent gloria Dei, seu gratia.*

II. Quod in Vocatione illa spectatur est efficacitas, quæ in eo consistit, quod Deus neminem ita vocet ut non sequatur, secundum illud, *Oves mea vocem meam audiunt: Et illud*

Ioan cap. 6. Omnis qui audit à Patre, & didicit, venit ad me. Item, Et erunt omnes docibiles Dei. & alibi faciam ut in præceptis meis ambuletis, etiam si multorum indoles & ingenium intractabile & inflexibile videatur. Ut hoc melius intelligatur.

Nota 1. Omnem vocationem dici posse efficacem. 1. quia omnis potest habere effectum, cum omnis qui vocatur, venire possit. Sicut enim nullus venire potest nisi vocetur; ita omnis vocatus venire potest si velit: nam vocatio quæ est gratia, dat, dat veniendi potestatem & facultatem; cum ille qui vocatur, sincere vocetur, nempe ut veniat; & ideo qui non venit, sua culpa non venit: itaque in actu primo aliqua ratione omnis vocatio est efficax, nam si non posset habere effectum, illusoria esset, & qui non veniret, non esset in culpa, quia venire non potuisset. 2. Quia quæ non habet effectum, ex hoc tantum non habet, quia voluntas venire noluit: igitur si sit inefficax non hoc petitur à gratia, & vocatione, sed à voluntate. Id significavit Apost. 2. Cor. 6. *Adjuvantes autem exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis:* nam ista vacuitas nil aliud significat quam non habere effectum: si itaque à libertate pendet vel oritur, quod non habeat effectum, certe culpa erit libertatis non defectus vocationis. Et proinde verum est quod dixi omnem vocationem dici posse efficacem, saltem in actu primo, seu per modum potentia.

Nota 2. singulari quodam modo Prædestinatorum vocatione esse efficacem, quia scilicet *Oves mea vocem meam audiunt*, quam alii non audiunt: secundum illud *Propterea vos non auditis, quia non estis ex ovibus meis.* Et Ioan. 6. *Omne quod dat mihi Pater ad me veniet.* Nam Prædestinatus quem dat Pater Filio, non tantum venire potest, sed actualiter & infallibiliter venit ad Patrem, nec ullus est à Patre datus qui non veniat. Vnde magnus est in Vocationibus dif-

crimen: Quædam enim sunt adeo potentes ut illis semper obediat; Aliæ verò, rejiciuntur ab iis qui illis pulsantur. De primis sic loquitur Aug. l. de Prædest. Sanct. c. 8. ut jam nuper retulimus: Multos venire videmus ad Filiû, quia multos credere videmus in Christû: sed ubi & quomodo à Patre audierint, hoc didicerint, non videmus: nimirum gratia ista secreta est: Hæc itaque gratia quæ occultè humanis cordibus divina largitate tribuitur, à nullo duro corde respuitur; ideò quippe tribuitur, ut cordis duritia auferatur. Has gratias vocare solet Apost. ad R. 8. secundum propositum: *Qui secundum propositum vocati sunt Sancti*: uti exponit S. Aug. l. de Corr. & Grat. c. 9. Est enim propositû voluntas certa & determinata, quæ effecta suo nõ caret unde differunt vocationes Repti & Prædestinati.

Potro ut significetur illa virtus & efficacitas Vocationis, quæ proprie est eius qualitas, Christus, ut modo diximus, eam appellat tractionem. Ioan. 6. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum*: nam ut scias eo loco agi de prædestinatis, postquam dixit, *Omne quod dat mihi Pater ad me veniet*: statim subiungit: *Et eum qui venit ad me, non eieciam foras &c.* Hæc est autem voluntas eius qui misit me, *Patri ut omne quod dedit mihi, non perdat me ex eo, sed resuscitem eum in novissimo die.* Non potuit verò significantiùs exprimi illa efficacitas gratiæ, quam per verbum tractionis, ut scias eum, qui venit, non tam suis passibus venire, quam alieno motu impelli: quod ut meliùs à nobis intelligatur.

Adverte nomen tractionis ex primaria sua significatione, eaque propria ac stricta, significat impressionem factam non volenti, sed coacto: Etenim tractio refertur ad eum, qui violentè loco movetur, nec est causa sui motus, cuius is est causa qui motum in ipso efficit: Vnde cum nomen tractionis de gratia & de vocatione di-

catur, oportet ut aliquam impressionem, & quandam quasi coactionem importet, quam multiplicem assigno.

1. Violentia est quæ inferitur diabolo, à quo invito & repugnante suos electos Deus eripit, secundum illud Ioann. 12. *Nunc iudicium est mundi, nunc princeps huius mundi eiecietur foras: & ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum*? Chrylost. homil. 66. in Ioan. *Traham*, inquit, tanquam à tyranno datentos, & per se minus potentes, eius manus effugere, ut pote repugnantis. Alio loco, rapinam appellat Luc. 11. *Nemo potest spolia fortis rapere, nisi prius alliger eum, & tunc rapiat*: hæc autem ad illius ostendendam vim dicit, ut illic tractionem appellaret: huic principio innititur tota Parabola de forti armato, quam aliàs Magdalenz cras applicabimus; de quâ Luc. cap. 11.

2. Violentia quæ significatur, ea est, quam Deus vitiiis facit & concupiscentis, homines incitando ad illas mortificandas; Nam ab exaltatione Christi Domini in Cruce, meliùs magis quam à diebus Ioan. Baptistæ, *regni colorum vim patitur, & violentè rapiunt illud*: in quibus verbis PP. passim intelligunt mortificationis violentiam. Quò enim Dei vocatio pertinet, nisi ut nos moveat ad mortificanda membra nostra, quæ sunt super terram? Et sæpè dixit Christus Dominus. *Non veni pacem mittere, sed gladium.*

3. Violentia est propter gratiâ prevenientem & excitantem: Etenim quantum ad producendas eas operationes, quæ fiunt in nobis uti loquuntur Theologi, post Augustinû, videlicet quantum ad illustrationes intellectus, & suavitates, seu delectationes voluntatis, in proprietate sermonis, & rigore loquendi, affirmate possumus, hominẽ trahi, liberũ enim nõ se ad illas movete, sed movetur tantum, & agitur à Deo, independentè à voluntate, quæ non agit Augustinus l. 2. contra duas Epistolas Pelagian. c. 19. *Quis trahitur, si jam volebat?* itaque

Itaque iste motus non sequitur consensum, sed præcedit, immò plerumque libera voluntate tenente, contradicente, atque conante expellere à se eiusmodi illustrationes & suavitates Dei, ut terrenis voluptatibus inhæreat, nec in illis turbetur. Exempla in nobis sunt quotidiana. Itaque licet in usu gratia à nobis pendeat, quoniam ut ait Trident. illam voluntas abjicere potest, tamè in productione gratiæ Deus summam habet potestatem, eamque producit independenter à libertate, quoniam libertatem antecedit: quare eiusmodi motus non sunt liberi, & pluribus etiam inviti, & omnibus inficijs dantur: & pro quibusdam etiam perit Ecclesia ut dentur etiam contradicentibus, & ut nostras, etiam rebelles, Deus compellat propitiè voluntates.

4. Violentia est ratione dispositionis contrariæ & reluctantis, quæ semper in peccatore contingit, & quam debellat victrix gratia. Et inde ex eo virtus eius commendatur, quòd licet gratia obstacula reperiat, ac obnitentem contra se voluntatem, omnem tamè difficultatem perumpat: dum enim nolentes aggreditur, ex nolentibus volentes facit, quod verbum tractionis rectè significat, quando quidè quandam coactionem importat. Vnde sic Chrysologus Serm. 10. in Plal. 18. Attrahit & nolentes: Nemo dicat, non vult, quia & Abraham offerens filium, colligavit; & Loth, Angeli ut subtraherent flammis, extractum manibus sustulerunt; & Petrum Dominus, ut iret ad martyrium, quo nolebat, auxilij sui virtute præcinxit, dicens, & alius te cinget, & ducet quòd tu non vis: Et Pater celestis non solum volentes suscipit, sed attrahit, & nolentes, dicente Filio, Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit illum. Id significatum in Parabolâ invitatorum ad cœnam, ad quam invitati noluerunt venire, alii autem qui coacti sunt venerunt. Vbi advertit Vocationum discrimen, nam qui venire noluerunt Reprobi fuerunt, de quibus dixit Pater familias, Nemo virorum illorum qui vocati sunt gustabit cœnam meam: Invitati sim-

pliciter sunt, & adnotati temporis veniendi, Quia omnia parata sunt: potuerunt autem venire si voluissent, & hæc voluntas ejus fuerat qui invitavit: non tamen sunt introducti nec coacti, Sed iratus Pater familias, (significatur illis verbis affectus ad superandas difficultates) sermo præcepit, Exi cito in plateas & vicos civitatis; & pauperes, ac debiles, & cæcos, & claudos introduc huc; videlicet non jam expectans ut venirent ipsi sola convivij propositione illecti: quia nec pauperes auderent; nec debiles & claudi incedere potuissent, & accedere festinanter, nam dictum est, exi cito, nec cæci domum invenirent, & januam, si verus vel momento dimitterent, opus igitur fuit, ut manu traheret, donec ac cœnam venirent. Vnde vides modum trahendi prædestinatos, quos efficaciter compellit, differre à modo alios vocandi, data scilicet tantum veniendi facultate, & sufficiente invitatione ad convivium. Itaque in illis elucet maioris virtutis Vocatio, qui plus habent resistentiæ: ut qui in viis & ad se pes erant, & intrare compelluntur, eos significant, quos Deus permittit maioribus retineri impedimentis, & vitiis, quibus postea coactione infert ut mutantur. Plerumque enim reluctantibus hominibus, à Deo, & ab eius ministris obruditur opportunè, & importunè prædicatio veritatis, increpatio, suasio, obsecratio, exempla, miracula, flagella, occasiones salutis: ad hæc interiores illustrationes, vehementes impulsus, & exuberantes suavitates, quibus tandem efficitur, ut appetatur avidissime quod antea fastidium & nauseam peccatori provocabat.

Origenes Homil. 25. in Numer. Liberi Arbitrii est anima, & in quâ voluerit partem est ei liberum declinare: subiicit tamen de Christo. Quodammodo vim nobis facit, ut nos pertrahat ad salutem. Id probat infra: Quoscumque inveneritis, cogite intrare. Sic ergo non solum invitamur à Deo, sed & trahimur, & cogimur ad salutem. Quomodo autem id fiat.

fiat, quis explicet? Vnde Prosper lib. contra Collatorem cap. 1. Quis perspicere aut enarrare posset per quos affectus visitatio Dei animum ducat humanum, ut quæ fugiebat, sequatur; quæ oderat, diligat; quæ fastidiebat, esuriat; ac subitâ commutatione mirabili, quæ clausa ei fuerant, sint aperta; quæ onerosa sint levia; quæ amara sint dulcia, quæ obscura sint lucida: *Hæc autem operatur omnia unus atque idem spiritus, dividens singulis, prout vult.* Certè id nosse melius non possumus quàm ab effectu, & eventu. Quid hinc memorem innumeros ac mirabiles gratiæ victricis triumphos, quot habuit ipsa captivos, sed quos insigniores, nisi quos habuerat, & invenit hostes infensiores? Exemplum S. Pauli affert S. Augustinus, sed quod habemus in Magdalena non est minus admirabile.

Vide enim qualis olim fuerit, & qualis facta sit mutante eam gratia, & omnia in ea mutante. Quid olim una vox testatur: *Mulier in civitate peccatrix.* Quid facta sit, paucis explicat Evangelista: *ut cognovit, quod accubisset in domo Pharisei, attulit alabastrum unguenti, & stans retrò secus pedes eius, lachrymis cepit rigare pedes eius, & capillis capitis sui tergebat, & osculabatur pedes eius & unguento ungebat:* Gregor. Homil. 33. in Evangelia. Quot ergo in se habuit oblectamenta, tot in se invenit holocausta; convertit ad virtutum numerum, numerum criminum: ut totum serviret Deo in penitentia quidquid ex se Deum contempserat, in culpâ. Vnde vis initium ducam? Vndique possum, quoniam singula summa sunt, & in singulis tanta mutatio, ut non statum mutatum, sed personam mutatam esse diceres: Incipiamus ab oculis, &c. Vt autem hanc omnem mutationem, gratiæ deberi, intelligas; probat Parabola Christi, de duobus debitoribus, qui cum non haberent unde redderent creditori, oportuit utriusque dona-

ret, atque gratuito remitteret: quod Magdalena factum est, idque tanto amplius quàm plura ei remissa sunt. Quando autem audis ei multa esse dimissa peccata, quia multum amavit; hinc scias eo plus præventam fuisse enim semper prior dilexit nos: Quod autem plus amaverit Magdalena, testantur eius obsequia, lachrymæ fusæ, pedes irrorati, sparsæ capilli, & pedes tersti, data crebrò oscula pedibus, & unguentum effusum in pedes, quæ omnia testimonia sunt magnæ dilectionis; hæc verò aliud principium non habuit, quàm gratiam Dei uberem, & potentissimam, quæ sic mulierem peccatricem immutavit.

Sed ne doctrina de vocationis efficacia aliquem offendat: III. quod in vocatione illa speciali spectandum est, eiusdem vocationis est suavitas, quæ tanta est ut nemo veniat in vitium, immò se ita trahi, orei Sponsa, *Trahite me post te: curremus in odorem unguentorum super eum.* Vnde dicit Deus, Ezech. 36. *Dabo vobis cor novum, &c. & auferam cor lapideum de carne vestra, & dabo vobis cor carneum. Et spiritum meum ponam in medio vestri: & faciam ut in præceptis meis ambuletis, & iudicia mea custodiat, & operemini.* Igitur ut sponte & libere, hoc enim ad præcepta pertinet; & non tantum facit ut faciant, sed etiam ut facere velint, ac sponte faciant, qui nec facerent, nisi ipsi vellent, sed neque facere voluissent, nisi ipsum velle Deus eis dedisset, secundum illud Apostoli ad Philipp. 2. *Deus est enim qui operatur in vobis velle & perficere pro bona voluntate.* Hinc licet verbum tractionis quoad gratiam prævenientem accipiat in propria significatione, temperatur tamen eius significatio, & rigor, quantum spectat ad gratiam cooperantem, & adjuvantem actualiter communicandam, & exercendam, seu ad effectum consequentem gratiam prævenientem, effectum dico non formalem, sed productum ab ea: etenim tantum

tantum significat vehementem Dei motionem, quæ nihil aliud est præter impressionem gratiæ prævenientis, sed quæ nullo modo tollat, aut lædat libertatem. Igitur propter præcedentem indispotionem, coactio est; sed quia ex nolente volentem facit, non est læsio libertatis, sed emendatio. Prosper lib. contra Collat. cap. 6. Pater vocatum nomen ad Filium trahit, non resistentem, invitumque compellit, sed ex invito volentem facit, & quibuslibet modis infidelitatem resistentis inoleat, ut cor audientis obediendi in se delectatione generatâ, ibi surgat, ubi premebatur; ibi discat, ubi ignorabat; ibi fiat, unde discidebat; inde velit, unde nolebat: *Etenim Dominus dabit benignitatem, & terra nostra dabit fructum suum.* Et lib. 2. de vocatione gentium cap. 27. Qui in cordibus trahendorum, hoc egit ut crederent, hoc effecit, ut vellent. Modum autem subdens, ait, Qui ergo veniunt, amore ducuntur, unde qui trahuntur, ita veniunt, ut si vellent, possent non venire, nec venire, si venire nollent; nolle autem possunt, quia cum volunt, liberè volunt.

Et probatur 1. Quia qui trahuntur, ipsi veniunt: quo verbo significatur potestas libera movendi seipsam, supposito auxilio Dei, quo si velit utitur, si nolit non utitur: nam si tantum traheretur, nec veniret, actio tantum esset Dei non autem creaturæ, sed cum qui trahitur ab alio trahitur, qui autem venit, per seipsum venit, necesse est creaturam & motum aliunde accipere, & ipsam movere: quod motum aliunde accipiat, patet, quia trahitur, quod seipsam moveat, patet, quia venit: sed nisi traheretur, non veniret, neque se moveret, nisi alio motu fuisset.

2. Probatur. Quia ista tractio vocatur auditio à Patre, doctrina, admonitio, consiliu, auditus, disciplina, uti Scriptura loquitur, & sæpius repetit Augustinus, & exponit Cyrillus Alexandrinus l. 4. in Ioannem c. 5. & 6.

3. Probatur, Quia non quodlibet trahitur violentia, & coactione, Sed est qui trahitur voluntate, & voluptate. August. tract. 26. in Ioan. Quomodo voluntate si credo, trahor? & respondet: Ego dico, parum est voluntate etiam voluptate traheris: Et post pauca: Si Poëta dicere lenit, Trahit sua quemque voluptas, non necessitas, sed voluptas, non obligatio, sed delectatio, quanto fortius nos dicere debemus trahi hominem ad Christum, qui delectatur veritate, delectatur beatitudine, delectatur iustitia, delectatur sempiterna vita, quod totum Christus est.

Confirmat, idem Augustinus, Quia hæc tractio tantum est revelatio, quæ nullam necessitatem inducit: quod probat sequentibus exemplis. Ramum viridem ostendit ovi, & trahit illam: nuces puero demonstrantur, & trahitur: & quod currit, trahitur, amando sine læsione corporis trahitur, cordis vinculo trahitur: Si ergo ista quæ inter delicias, & voluptates terrenas revelantur amantibus, trahunt, quoniam verum est Trahit sua quemque voluptas; non trahit Filius revelatus à Patre? Quid enim fortius desiderat anima quam veritatem? Ita Ser. 2. de Verbis Domini. Non dixit, *duxerit*, sed *traxerit*: Ita violentia cordi fit, non carni: Quod ergo miraris? crede, & venis: ama, & traheris: Non a bitteris istam asperam, molestamque violentiam: dulcis est, suavis est, ipsa suavitas te trahit. Nonne ovis trahitur cum esurienti herba monstratur? & puto quia non corpore impellitur, sed desiderio colligatur: Sic & tu veni ad Christum. Ita S. Thomas in cap. 6. S. Ioannis, lectione, docet Patris tractionem non inferre coactionem, quia non omne trahens facit violentiam, sed Pater sic trahit ad Filium: uti apud homines aliquid trahi potest sine violentia.

1. Enim aliquis alium trahit persuadendo.

ratione, & hoc modo Pater homines trahit ad Filium, demonstrando esse Filium: idque dupliciter: vel interius per revelationem, Matth. 16. *Beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis non revelavit tibi sed Pater meus, qui in caelis est:* Vel miraculorum operatione, quam habet à Patre secundum illud. *Opera qua dedisti mihi Pater ipsa testimonium perhibent de me.*

2. Aliquis alium trahit aliciendo. Proverb. 7. *Blanditis labiorum suorum protraxit eum?* & hoc modo illi qui attendunt ad Iesum, propter auctoritatem Paternæ Maiestatis trahuntur à Patre: Nam quis Filium Dei respiceret?

3. Trahuntur etiam à Filio, admirabili delectatione, & amore veritatis, quæ est ipse Filius Dei: Trahit enim sua quemque voluptas. Et hi tres modi sunt usitati inter homines: Sed quartus soli Deo convenit, & est interior instinctus, impellens, & movens ad credendum, sub quo tamen manet semper homo liber ad consentiendum: unde ex sancto Thoma 3. Contra Gentes cap. 148. debet intelligi hæc tractio, secundum convenientem modum naturæ rationalis, nimirum salvo manente dominio libertatis: Ita sibi potius vim trahendi Christus in Cruce, Ioan. 12. *Et ego sexaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum:* nimirum propter summam vim alligendi ad amorem, gratitudinem, & imitationem sui, per supremum opus charitatis, ad iunctis interioribus auxiliis, quæ obiecti excellentiæ respondeant. Ita hanc tractionem postulat Sponsa *trahere me,* &c. hæc tractio non est violentia, cum peratur, neque enim se cogi petit qui petit ut trahatur, sed suam currendi impotentiam faretur, iraque alterius opem implorat, unde subdit quod curret si trahatur. Sanctus Bernardus Serm. 21. in Cantico. Non omnis qui trahitur, invitatus trahitur: neque enim infirmum, aut debilem, eum videli-

cet qui per se ire non valet, trahi ad balneum, seu ad pradiu piget, etsi reum pigeat trahi ad iudicium, vel ad pœnã. Et infra: *Trahere quodammodo invitam, ut facias voluntariam, trahere torpentem, ut reddas currentem.*

Ex quibus omnibus locis & in Patribus, & in Scripturis colligitur, quamlibet vocatione, & quamlibet gratiam libertati non obesse, immò libertatem stabilire, cum ei donet potestatem. Neque enim oves audire possunt, nisi loquatur, cum autem Deus non tantum externè loquatur per vocem prædicantium, sed internè per inspirationem, ut loquentem audire possimus, cordis aurem aperit, unde dicit, *surdus auditus* Ut autem persuadeat, necesse est ut suadeat: hoc autem facit seletis quibusdam rationibus ad intelligendum accommodatis, ut nemo sit qui sic illuminatus, non videat. Quare eam gratiam appellat altam, & secretam vocationem, & certam scientiam, quam nemo respuit, sed cum præcipuum sit circa voluntatem negotium, eam sic blandè & opportunè convenit, ut quasumque tandem in dispositione fuerit, eam vincat, atque ad se pertrahat, quod facit blandiendo, palpando, & mira suavitate demulcendo: Et hanc gratiam victtricem, delectationem appellat Augustinus, & Conc. Trid. Tactum cordis: nam gratia non vincit debellando, sed demulcendo, non violentia sed suavitate.

Idque fundamentum habet in modo operandi proprio voluntatis: Cum enim hæc non agat nisi allecta bono, bonum autem illud tantum sit quod est conveniens, porrò cum ista convenientia multiplex sit & varia, & relationem habeat ad voluntatis præsentem dispositionem, Deus qui solus novit cordis secretum, & omnes eius ad omnia obiecta secundum omnes circumstantias convenientias, sic voluntatem adoxitur, ut cum vult,

consensum illius semper referat: Qua ratione vim non infert voluntati, immò eius modo agendi se accommodat. Nam ut ipsa nunquam se ad volendum determinat, nisi suavitate objecti, quod hic & nunc sibi experendum novit, sic Deus voluntatem & cor non inclinât alia ratione, nisi proposita suavitate, & bonitate eius rei ad quam inducit. Sicut itaque voluntas cum suavitate quærit, cum vult, posset non eam quærere, sed aliquid aliud, non tamen de facto aliud quærît, nec recipit aliud unquam quæreret, cum hoc semper quærat ut sibi satisfaciât: ita Deus cum voluntatem gratiæ motione aggreditur, sic blandè eam tangit, & tanta suavitate demulcet, ut licet voluntas abiicere possit illam suavitatem, citillationem illam spernere, non tamen spretura, nec reiectura sit unquam, delectatione temper victrice. In quo vides illa quo mirabiliter esse connexa, vim & robur & potentiam gratiæ illius peculiaris, cui nullum cor durum resistit, & eiusdem suavitatem quæ libertatem nostram nullo pacto violat: quod Sapiens verbis illis expressit, Sap. 12. *Tu autem Dominator virtutis cum tranquillitate iudicas, & cum magna reverentia disponis nos: subest enim tibi, cum volueris posse.* Deus quippe sese causis secundis accommodat: uno modo causas necessarias disponens: liberas autem varia & multiplici ratione.

Exemplum illustre est in Magdalena, cuius indoles cum esset ad amorem proclivis, eam non alia ratione ad se vocavit, quàm amoris illecebris, fœliciter amore mutato. De qua enim dixerat, *mulier in civitate peccatrix*, de ea postea sic pronunciat, *Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum.* Itaque totum Evangelium est de amore Magdalene: nam licet videatur esse de eius pœnitentia, non tamen alia fuit eius pœnitentia quàm per

amorem. Propterea si flet, ut non tantum scires esse doloris lachrymas, sed etiam amoris, pedes irrigat Salvatoris: Si capillos spargit, quod semper fuit doloris signum, illis tergit pedes Salvatoris. Oscula autem sunt amoris signa: Neque satisfacit fundendo unguenta, nisi in quantum pedes ungit. Vide autem quò eius amor perductus sit. Non amare dicitur, quasi iam tantum inchoaret, sed amasse. Itè, non mediocriter, sed plurimùm, *Quia dilexit multum.* In tota parabola eius amoris magnitudinè Christus probat: *Cui dimittitur minus minus diligit, &c. Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum.* Sane oportet uberrima gratia & convenientissima fuisse vocatam. Vnde non ei dicitur sicut aliis, *vade, noli amplius peccare*: Sed *vade in pace*: Quæ vox securitatem significat. Ita in reliqua vita non nisi amare describitur, semper ad pedes Christi, ad officia charitatis, dum viventem ungit, dum accurrit ad mortuum, dum assidet sepulchro, dum nil Angelos morata de uno dilecto cogitat, & alia sexcenta, quibus eius amor exprimitur. Quis cogitet quibus modis eam Deus ad se attraxerit, quibus illecebris, quàm suavitate, quo amore? quibus lauciarit vulneribus? quibus vinculis, alligavit? &c.

Sed quo pertinet omnis ille discursus nisi ut hæc tria sequentia intelligas.

1. Quandoquidem necessaria est gratia, te omni modo conari debere ut eam procures. Scio multas gratias insperatè dari & merè gratuito, & de prima gratia certum est sed etiam illud verum est, multas gratias consequentes dari, vel quia petiti sunt, vel quia prioribus gratis benè acceptis, id meriti sumus. Ita docet Augustinus Epist. 105. & 106. & libr. de bono persever. cap. 6. obtenta fide nos posse obtinere gratiam justificationis, illà

illa obtenta, gratiam qua perseveremus. Tu itaque pete quotidie, quære & pulsa: *omnis enim qui petit, accipit, &c.*

2. Quoniam tanta est efficacia in gratiâ, ut ne desperas, quidquid te in contrarium vis inclinaum. Vide in tot exemplis quàm victrix fuerit gratia. Verum ne putes gratiam solam agere, tuus consensus requiritur. Itaque Apostolus, *Hortamur vos ne in vacuum gratiam Dei recipiatis.* Quælibet gratia inefficax est si velis: omnis autem habebit effectum si volueris.

Verùm, dices: Si Deus daret gratiam efficacem agerem, sed si dat inefficacem, quomodo possum agere? Ita sanè: prætendis occasionem & excusationem negligentiae tuæ; sed falso velo. Nam ut tecum disputem: Quid mihi vocas gratiam efficacem, quid gratiam inefficacem? Illam ais efficacem, cum qua non possum non agere; inefficacem autem, cum qua agere non possum. Pessimè dixisti: Nulla enim est gratia quæcumque tam efficax, quam non possis abjicere si velis, uti docet Tridentinum sess. 6. cap. 5. quippe qui illam abjicere potest, alioqui gratia tolleretur liberum arbitrium: Nulla item gratia est ex sua natura, aut ex intentione Dei inefficax, sed ex solo hominis vitio: Non ex sua natura, quia omnis est potens efficere in homine consensus, nisi ipse resistat: Non ex Dei intentione, quasi ipse talem gratiam det, quia scit non habituram effectum, vel ne habeat suum effectum; nam nec Deus sincerè ageret, qui sic vocaret ut intenderet ne veniret; ipse, qui dum vocat, sic vocat ut velit vocatos venire. Aliud est dare ipsum gratias, quas scit non profuturas: aliud eas dare, quia scit non profuturas. Primum potest, quia non tenetur ob malam hominis futuram voluntatem rerum ordinem immutare: Sed non facit secundum, quia non dat gratiam nisi ut homines ei consentiant; unde sincerè vocat ut obediant, &

dolet quod non obediant, quæ sunt impossibilia cum ea voluntate, ne obediant, vel quia non sunt obedituri. Melius ergo gratiam dixeris efficacem, eam quæ est habitura effectum: inefficacem quæ non est habitura: quò supposito, nulla tibi superest excusatio: Nam quæ est habitura effectum, non est habitura nisi per te, sed per gratiam potentem: nam si nolles, non haberet effectum, quantumcumque magra sit, & potens: siquidem ut te potentem facit, non tamen necessitate ad actum, & libertate carentem: quæ autem non est habitura effectum, non per te est non habitura, immò habere debuerat, & ad hoc data fuit, ut haberet, sed non habebit tuo vitio, quia volens: nolitionis autem tuæ nulla alia causa est præter te, qui tuo damno tua uteris libertate, non ad volendum, ad quod impellebat gratia, sed ad nolendum, quod tua malitia perfecit. Nulla itaque gratia nisi per te est inefficax: omnis autem gratia per te, sed gratia adiutum potest esse efficax, quæ habebit effectum. *Hortamur itaque vos ne in vacuum gratiam Dei recipiatis.* Alioqui si velis, nolis, habitura est effectum, inutilis est Apostoli adhortatio, ne in vacuum recipiatur. Sed prohi Deus immortalis! non moribus solum, sed etiam doctrina contra ipsam gratiam pugnamus. Hoc tamen differt inter efficacem gratiam & inefficacem, quod hæc à nobis solum fiat inefficax: quæ autem est efficax, non à nobis, nisi per ipsam.

Tertium superest, ut quoniam ferè omnis gratiæ victoria sit per eius suavitate, uti Prosper interpretatur illud Psal. 84. *Dominus dabit benignitatem, & terra nostra dabit fructum suum,* cumque gratiæ suavitas consistat in convenientia, enitendum nobis esse, ut eas in corde dispositiones habeamus, quæ cum Dei gratia convenientiam aliquam habere possint. Sunt enim aliqui ad eò perversi, ut ferè nulla parte adiri possint: ut ille, de quò Psalm. 35. *Assi-*

in omni via non bona, malitiam autem non odit, inde sæpe ora cum Ecclesia; & nostras etiam rebelles compelle propitius voluntates, tamen Deum omnia posse per gratiam. Pro- *etc.*

FERIA QUINTA,

DOMINICÆ PASSIONIS.

CONCIO SECUNDA.

DE CONVERSIONE MAGDALENÆ.

Judicium Christi in causâ Magdalenzæ prolatum, quò *fortis armatus* ab eâ ejicitur, & *fortior superveniens* eam occupat.

Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.

Lucæ 7.

Jucunda est sed vera cogitatio S. Joannis Chrysostomi in titulum Psalmi 50. Sicut pictores coloribus suis ac penicillo ponunt ob oculos quicquid in rerum natura existit, terras, & maria, campos, montes, flumina & rivos, plantas, arbores, animalia, homines eorumque actiones bella, certamina, cædes, victorias, uno verbo, quæcunque intueri hocce in mundo nostri oculi possunt, eodem modo Scripturas virtutis atque vitii pictores quodammodo esse. Nam ipsæ Sermonis penicillo peccatorem justum, penitentem, stantem, cadentem, resurgentem, vacillantem pingunt: Et quemadmodum pictores Barbaros & cædes efficiunt: sic etiam ipsæ peccatum inducunt, nunc impetum fa-

ciens, nunc victum ac prostratum; Dæmonesque rursus, nunc bellum inferentes, nunc bello lacessitos atque profligatos; Quoniam igitur ipsis est ea ars, summo studio eam cognoscamus: Nam pictorum quidem tabulas, si cum voluptate, tamen sine fructu intuemur: Quid enim refero ex Regis aut Imperatoris imaginis aspectu, ego qui neque Rex fieri volo, nec possum? Quid iuvat hominem divitè aspexisse, cum eo aspectu fortunam meam non commutem; immò si pauper sum, in video: si dives, aliorum invidia premo? At si peccatorem qui lapsus sit, ac postea surrexerit, intueor huiusmodi spectaculum doctrinæ argumentum mihi existit: eodem modo si virum iustum stantem videro, huiusmodi exemplar